

Monia huolestuttaa terveyspalvelujen saatavuus ja tarjonnan laatu

OECD:n kansainvälinen Risks that Matter -kysely tutkii ihmisten käsityksiä sosiaalisista ja taloudellisista riskeistä sekä sitä, kuinka he kokevat hallituksensa vastaavan heidän huolenaiheisiinsa. Kyselyssä haastateltiin 27 000 18-64-vuotiasta henkilöä 27:ssä OECD-maassa, jotta voitaisiin paremmin ymmärtää, mitä kansalaiset haluavat ja tarvitsevat sosiaalipolitiikalta – erityisesti elinkustannuskriisi huomioiden.

Suomessa vastaajat ovat vähemmän huolissaan kuin muissa tutkituissa maissa, ja huolestuneiden vastaajien osuus pysyy yleisesti ottaen RTM-keskiarvojen alapuolella.

Esimerkiksi niiden vastaajien osuus, jotka uskovat taloudellisen tilanteensa heikentyneen viimeisen vuoden aikana on pienempi Suomessa kuin missään muussa RTM-kyselyyn osallistuneessa maassa. Osuus on hieman alle 30%, kun taas korkeampi RTM-keskiarvo on 42% (Kuvio 1).

Tämä on tapahtunut huolimatta siitä, että huoli kotitalouksien taloustilanteesta ja yleisestä hyvinvoinnista on lisääntynyt merkittävästi kaikissa osallistujamaissa, erityisesti Suomessa (noin 8 ja 13 prosenttiyksikköä vastaavasti).

Suomessa yleisin lyhyen aikavälin huolenaihe on laadukkaan

terveydenhuollon saatavuus (64 %) (Kuvio 2, Paneeli A). Sen lisäksi tulevat huoli kyvystä selviytyä kuluista ja maksuista (55 %) sekä sairastumisesta tai vammautumisesta (53 %).

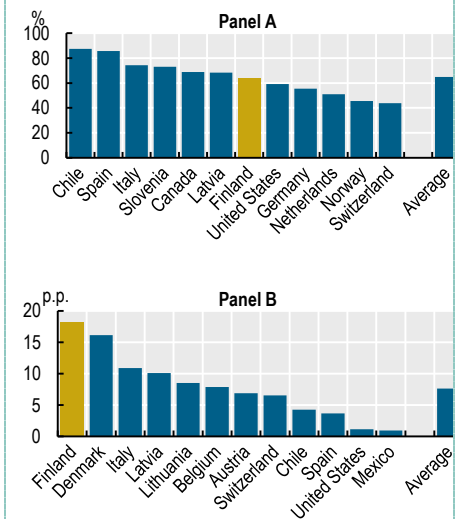
Keskimäärin RTM-maissa naiset ovat huolestuneempia kuin miehet laadukkaan terveydenhuollon saatavuudesta: naisista huolissaan on 69% ja miehistä 61%, mikä heijastelee noin 8 prosenttiyksikön sukupuolieroja (Kuvio 2, Paneeli B).

Suomessa sukupuolten välinen ero on suurempi kuin muissa osallistujamaissa, ero on myös tilastollisesti merkittävä (18 prosenttiyksikköä) (Kuvio 2, Paneeli B).

Lyhyen aikavälin terveyteen liittyvät huolenaiheet heijastuvat myös pitkän aikavälin huolenaiheisiin: lähes 70% vastaajista Suomessa on huolissaan laadukkaan terveydenhuollon saavutettavuudesta ja hieman yli 60% sairastumisesta tai vammautumisesta seuraavan 10 vuoden aikana.

Enemmistö suomalaisista vastaajista on tyytyväisiä laadukkaaseen ja edulliseen julkiseen koulutukseen (61%) sekä turvallisuuteen (54 %). Nämä osuudet ovat selvästi korkeampia kuin kansainväliset keskiarvot (47% ja 44%), jatkaen edellisten vuosien trendiä.

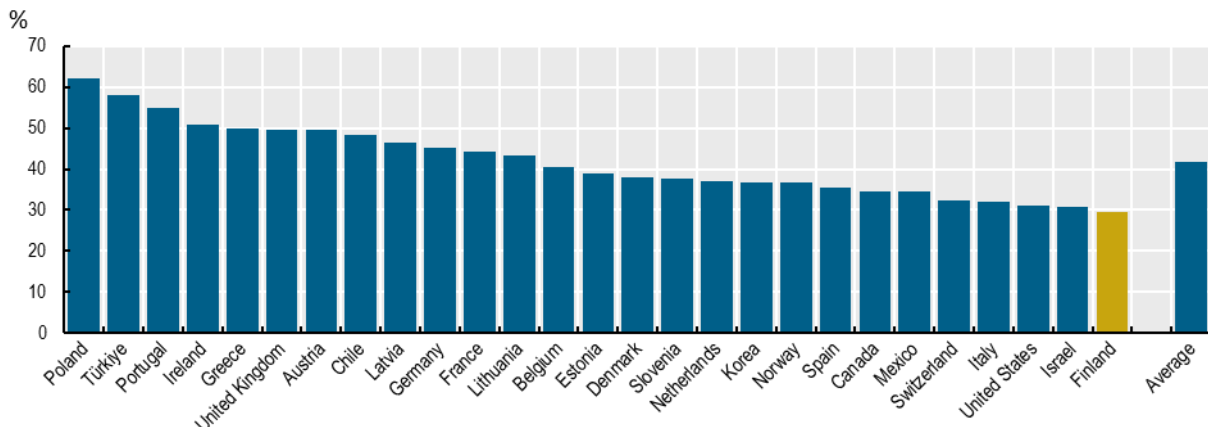
Kuvio 2. Laadukkaan ja kohtuuhintaisen terveydenhuollon saatavuudesta huolestuneiden vastaajien kokonaisosuus (paneeli A) ja sukupuolten väliset erot (paneeli B), maittain 2022.

Huom.: Sukupuolten väliset erot lasketaan vähentämällä miesvastaajien osuus naisvastaajien osuudesta. "Average" viittaa 27 RTM OECD-maan keskiarvoon. Vastaajilta kysyttiin: "Kuinka huolissanne olette laadukkaan terveydenhuollon saatavuudesta seuraavan vuoden tai kahden vuoden aikana?". Vastaajat saivat valita seuraavista vaihtoehdoista: "En lainkaan huolissaan", "En kovin huolissaan", "Jokseenkin huolissaan", "Erittäin huolissaan" ja "En osaa valita". Kuvio esittää niiden vastaajien osuudet, jotka ilmoittivat olevansa "jokseenkin huolissaan" tai "erittäin huolissaan". Kyselyssä on mukana 18-64-vuotiaita vastaajia.

Lähde: OECD Risks that Matter -kysely 2022, <http://oe.cd/rtm>.

Kuvio 1. Vastaajien osuus, jotka katsovat, että heidän taloudellinen tilannw on (paljon) huonompi kuin 12 kuukautta sitten, maittain, 2022

Huom.: "Average" viittaa 27 RTM OECD-maan keskiarvoon. Vastaajilta kysyttiin: "Onko kotitaloutenne taloudellinen tilanne mielestänne parempi, sama vai huonompi kuin 12 kuukautta sitten?". Vastaajat saattoivat valita seuraavista vaihtoehdoista: "Paljon huonompi"; "Huonompi"; "Suunnilleen sama"; "Parempi"; "Paljon parempi"; "En tiedä".

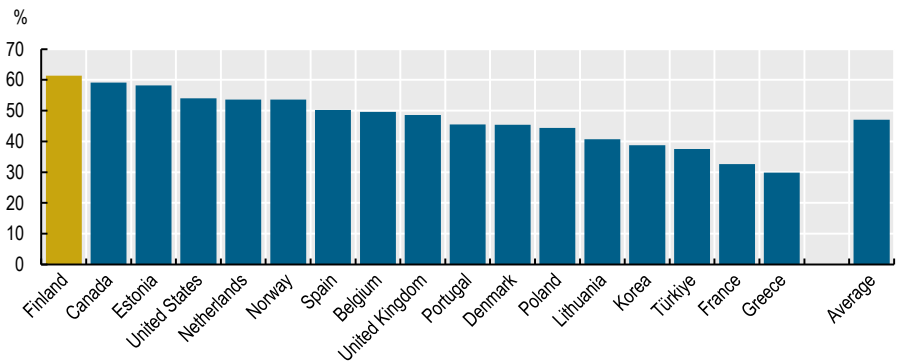
Lähde: OECD Risks that Matter -kysely 2022, <http://oe.cd/rtm>.

Itse asiassa vastaajat Suomessa ovat tyytyväisempiä julkiseen koulutukseen kuin missään muussa osallistujamaassa (Kuvio 3), mikä luultavasti heijastaa Suomen hyvää menestystä PISA-tutkimuksissa.

Tyytyväisyys laadukkaaseen ja edulliseen terveydenhuoltoon on myös korkeampi kuin RTM-keskiarvo (45% verrattuna 43%). Silti 65% vastaajista Suomessa uskoo, että hallituksen tulisi osoittaa suurempi osuus budjetista terveydenhuoltoon.

Lisäksi puolet vastaajista Suomessa ilmoitti olevansa valmis maksamaan 2% tuloistaan verojen muodossa, jos he voisivat nauttia vielä tasokkaammista

Kuvio 3. Niiden vastaajien osuus, jotka ovat (täysin) samaa mieltä siitä, että heidän kotitaloutensa saisi tarvittaessa laadukasta ja kohtuuhintaista koulutusta, maittain, 2022.

Huom.: "Average" viittaa 27 RTM OECD-maan keskiarvoon. Vastaajia pyydettiin ilmaisemaan, missä määrin he olivat samaa mieltä väitteestä "Uskon, että kotitalouteni ja minä saamme/saisimme tarvittaessa laadukkaita ja kohtuuhintaisia julkisia koulutuspalveluja". Vastaajat saattoivat valita seuraavista vaihtoehdoista: "Täysin eri mieltä"; "Eri mieltä"; "Ei samaa eikä eri mieltä"; "Samaa mieltä"; "Täysin samaa mieltä"; "En osaa valita". Kyselyssä on mukana 18-64-vuotiaita vastaajia.

Lähde: OECD Risks that Matter -kysely 2022, <http://oe.cd/rtm>.

terveyspalveluista ja niiden saatavuudesta. On huomionarvoista, että tämä luku on korkeampi kuin keskimäärä 43% (Kuvio 4).

Nykyajan globaaleista haasteista, Suomessa oltiin eniten huolissaan

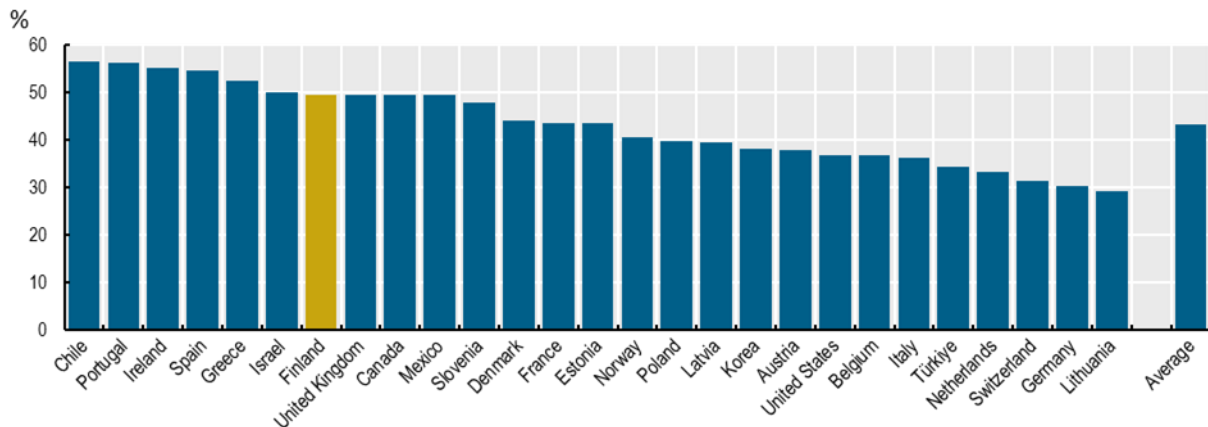
haavoittuvassa asemassa olevien ikääntyneiden auttamisesta (64%) ja elinkustannusten noususta (62%).

Lähes puolet suomalaisista vastaajista (47%) eivät koe, että he voivat helposti saada julkisia tukia tarvittaessa. Tämä

vastaa RTM keskiarvoa (46%).

Tästä ryhmästä suuri enemmistö (82 %) uskoo hakuprosessin olevan monimutkainen ja hidas. RTM keskiarvo on pienempi (77%).

Kuvio 4. Niiden vastaajien osuus, jotka ilmoittivat olevansa valmiita maksamaan 2% tuloistaan veroina tai sosiaaliturvamaksuina, jotta he hyötyisivät terveyspalvelujen paremmasta tarjonnasta ja saatavuudesta, maittain, 2022.

Huom.: "Average" viittaa 27 RTM OECD-maan keskiarvoon. Vastaajilta kysyttiin: "Olisitteko valmis maksamaan 2 prosenttia tuloistanne lisää veroja/sosiaaliturvamaksuja hyötyäkseen paremmasta terveydenhoidon tarjonnasta ja saatavuudesta". Vastaajat saivat valita seuraavista vaihtoehdoista: "Käyttää paljon vähemmän", "Käyttää hieman vähemmän", "Käyttää saman verran kuin nyt", "Käyttää hieman enemmän", "Käyttää paljon enemmän", "Ei mitään", "Ei osaa valita". Kuvio esittää niiden vastaajien osuudet, jotka ilmoittivat "hieman enemmän" tai "paljon enemmän". Kyselyssä on mukana 18-64-vuotiaita vastaajia.

Lähde: OECD Risks that Matter -kysely 2022, <http://oe.cd/rtm>.

OECD:n Risks That Matter -tutkimus on kansainvälinen kyselytutkimus, jossa tarkastellaan ihmisten sosiaalisia ja taloudellisia huolenaiheita, arviota hallituksen vastauksista heidän tarpeisiinsa ja odotuksiinsa sekä toivottua politiikkaa tulevaisuudessa. Tutkimus toteutettiin ensimmäisen kerran vuonna 2018 ja sen jälkeen vuonna 2020 tukemaan OECD:n sosiaalipolitiikan ministerikokousta. Vuoden 2022 tutkimus, joka toteutettiin lokakuusta joulukuuhun 2022, perustuu kansallisesti edustaviin otoksiin Itävallassa, Belgiassa, Kanadassa, Chilessä, Tanskassa, Virossa, Suomessa, Ranskassa, Saksassa, Kreikassa, Irlannissa, Israelissa, Italiassa, Koreassa, Latviassa, Liettuassa, Meksikossa, Alankomaissa, Norjassa, Puolassa, Portugalissa, Sloveniassa, Espanjassa, Sveitsissä, Turkissa, Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja Yhdysvalloissa.